

ปัญหากฎหมายการแย่งงานสอบสวนออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไปยังกระทรวงยุติธรรม¹

ร.ต.อ.เกียรติดินทร์ วงศ์งาม²

การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่ผ่านมาพนักงานสอบสวนของไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติศรัทธาจากประชาชน เพราะงานสอบสวนล่าช้า พนักงานสอบสวนขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน มีการถูกแทรกแซงจากระบบสายบังคับบัญชาและผู้มีอิทธิพล ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม ในบางครั้งพนักงานสอบสวน มักถูกแทรกแซงในการทำงานจากผู้มีอำนาจเพื่อให้ เกิดการเปลี่ยนรูปคดีเช่นให้มีการเปลี่ยนพยานหลักฐานหรืออาจไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาจนทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายครั้ง หรือปัญหา พบว่าพนักงานสอบสวนบางคนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของงานสอบสวนที่เหมาะสม หรือแม้กระทั่งทำการสอบสวนโดยมิชอบ บิดเบือน ทำลายหลักฐานเพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย หรือแม้กระทั่งสร้างพยานหลักฐานเท็จเพื่อนำตัวผู้บริสุทธิ์มารับผิดแทน จึงมีแนวความคิดที่จะเสนอแนวทางการปฏิรูปโดยแยกงานสอบสวนให้เป็นอิสระ จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยให้งานสอบสวนแยกไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยไม่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกต่อไป

ซึ่งจากการศึกษาพบปัญหาการแย่งงานสอบสวนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมดังนี้

ปัญหาเขตอำนาจการสอบสวนคดีหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ตไลน์หรือเฟสบุ๊ก ในกรณีที่เกิดหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ต หรือเกิดกรณีหมิ่นประมาททางไลน์หรือเฟสบุ๊ก มีปัญหาว่า พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ใดจะมีอำนาจสอบสวนคดีดังกล่าวเพราะจะมีอำนาจสอบสวนได้ต่อเมื่อ ความผิดอาญานั้นได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือเป็นความผิดเกี่ยวกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 มาตรา 18 และ มาตรา 19 แต่ปัจจุบันไม่ได้มีบทบัญญัติคดีหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ตไลน์หรือเฟสบุ๊ก ซึ่งเป็นความผิดในลักษณะพิเศษไว้เฉพาะ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องปัญหากฎหมายการแย่งงานสอบสวนออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปยังกระทรวงยุติธรรม.

²ผู้เขียน นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ บางนา.

ปัญหาที่สอง ปัญหาเรื่องการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของงานสอบสวนกับงานสืบสวนโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ “(6) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน (10) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด (11) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติการแบ่งหน้าที่ของตำรวจมีหน้าที่สืบสวนและมีหน้าที่สอบสวนแยกออกจากกัน โดยให้พนักงานสอบสวนผู้รับคดีและทำการสอบสวน ณ ที่ทำการสถานีตำรวจไม่มีหน้าที่ออกไปสืบสวนในพื้นที่ ส่วนการสืบสวนพยานหาพยานหลักฐานให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายสืบสวน ทำให้พนักงานสอบสวนไม่ได้ออกตรวจพื้นที่แสวงหาพยานหลักฐานลักษณะดังกล่าว ส่วนการทำงานของฝ่ายสืบสวนก็มีผู้บังคับบัญชาของตนและต้องสืบสวนได้หลายคดีให้กับพนักงานสอบสวนหลายคน ฝ่ายพนักงานสอบสวน จึงไม่ได้เป็นศูนย์กลางการบริหารคดี ไม่อาจเร่งรัดสั่งการฝ่ายสืบสวนได้ ทั้งพยานหลักฐานที่จะได้จากการสืบสวนจึงมีน้อยคดีขาดพยานหลักฐานส่งผลให้การสอบสวนล่าช้าขาดประสิทธิภาพ

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาเรื่องการกำหนดชั้นยศตำแหน่ง พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ 2547 ได้บัญญัติการเลื่อนยศของข้าราชการตำรวจไว้ โดยจะเริ่ม ยศตำรวจมีตามลำดับดังต่อไปนี้ พลตำรวจเอก พลตำรวจโท พลตำรวจตรี พันตำรวจเอก พันตำรวจโท พันตำรวจตรี ร้อยตำรวจเอก ร้อยตำรวจโท ร้อยตำรวจตรี คาบตำรวจ จำสืบตำรวจ สืบตำรวจเอก สืบตำรวจโท สืบตำรวจตรี ส่วน ชั้นของข้าราชการตำรวจ คือ 1) ชั้นสัญญาบัตร ได้แก่ ผู้มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป 2) ชั้นประทวน ได้แก่ ผู้มียศสืบตำรวจตรี สืบตำรวจโท สืบตำรวจเอก จำสืบตำรวจ และคาบตำรวจ 3) ชั้นพลตำรวจ ได้แก่ พลตำรวจสำรองส่วนตำแหน่ง ข้าราชการตำรวจมีดังต่อไปนี้ 1) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ 2) จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ 3) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ 4) ผู้บัญชาการ 5) รองผู้บัญชาการ 6) ผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ 7) รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ 8) ผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ 9) รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ 10) สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ 11) รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน 12) ผู้บังคับหมู่ 13) รองผู้บังคับหมู่ การเลื่อนยศ การเลื่อนชั้นและการเลื่อนตำรวจของข้าราชการตำรวจในแต่ละตำแหน่งตามผลการปฏิบัติราชการช่วยเหลือประชาชน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อนักประชาชน แต่พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน ได้บัญญัติ ถึงตำแหน่งและการเลื่อนระดับของข้าราชการไว้ดังกล่าวกคือ ข้าราชการพลเรือนสามัญ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้ 1) ตำแหน่งประเภทบริหาร ได้แก่

ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการและรองหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกระทรวง กรม และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทบริหาร 2) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ได้แก่ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าระดับกรม และตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. กำหนดเป็นตำแหน่งประเภทอำนวยการ 3) ตำแหน่งประเภทวิชาการ ได้แก่ตำแหน่งที่จำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา ตามที่ ก.พ. กำหนดเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ซึ่งหากพนักงานสอบสวน มายังสังกัดกระทรวงยุติธรรมจึงมีสายงาน 3 สายงาน ดังกล่าว ส่วน ระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญแบ่งออกเป็น 1) ตำแหน่งประเภทบริหาร มีระดับดังต่อไปนี้ (ก) ระดับต้น (ข) ระดับสูง 2) ตำแหน่งประเภทอำนวยการ มีระดับดังต่อไปนี้ (ก) ระดับต้น (ข) ระดับสูง (3) ตำแหน่งประเภทวิชาการ มีระดับดังต่อไปนี้ (ก) ระดับปฏิบัติการ (ข) ระดับชำนาญการ (ค) ระดับชำนาญการพิเศษ (ง) ระดับเชี่ยวชาญ (จ) ระดับทรงคุณวุฒิ

ซึ่งตำแหน่งและสายงานเหล่านี้เป็นตำแหน่งและสายงานที่พนักงานสอบสวนจะ ถูกแต่งตั้งใหม่ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เมื่อพนักงานสอบสวน ไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งจะเห็นว่าไม่เหมาะสมและไม่เข้ากับลักษณะของงานที่ พนักงานสอบสวนปฏิบัติราชการอยู่ การแยกงานสอบสวน สังกัดกระทรวงยุติธรรม ไม่ได้แก้ไขปัญหาของการแทรกแซงการสอบสวนหรือปัญหาอื่นๆ ได้เลย

จากการค้นคว้าทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ศึกษาพบข้อเสนอนี้คือ ไม่ควรแยกงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยเสนอให้แก้ไขปัญหากฎหมายที่มีอยู่เดิม คือ

1. ปัญหาเขตอำนาจการสอบสวน ในคดีหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ตไลน์หรือเฟซบุ๊ก เห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้มีเขตอำนาจการสอบสวนในเรื่องหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ตไลน์หรือเฟซบุ๊กให้มีความชัดเจนว่าหากเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นพนักงานสอบสวนท้องที่ใดจะมีอำนาจในการสอบสวน

2. ปัญหาเรื่องการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของงานสอบสวนกับงานสืบสวนเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สืบสวนได้ และสามารถเร่งรัดงานสืบสวนได้ด้วย ขณะเดียวกันก็ให้ร่วมมือกับ พนักงานตำรวจฝ่ายสืบสวน พนักงานตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม โดยให้พนักงานสอบสวนเป็นศูนย์กลางในการบริหารเกี่ยวกับเรื่องคดีจึงจะสามารถทำงานทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสะดวกรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

ปัญหาเรื่องการกำหนดชั้นยศตำแหน่ง เมื่อมีการโอนงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม จะไม่มีการเลื่อนยศต้องไปยึดหลักเกณฑ์การดำรงตำแหน่ง ตามระบบแห่งของกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 การให้พนักงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม คือการเปลี่ยนจากข้าราชการตำรวจไปเป็นราชการประเภทอื่น จึงเห็นว่าเป็นการไม่เหมาะสม จึงเห็นว่าไม่ควรแยกงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า สภาพปัญหาของงานสอบสวนจริงแล้วเป็นปัญหาภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง ต้องแก้ไขปัญหาภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง ไม่ควรแยกงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพราะไม่เกิดผลดีประการใด แต่จะส่งผลกระทบตามที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาามากกว่า ซึ่งได้แก่ปัญหาเขตอำนาจการสอบสวน ปัญหาเรื่องการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของงานสอบสวนกับงานสืบสวน ประชาชนจะเกิดความสับสน เนื่องจากไม่สามารถร้องทุกข์ที่ สำนักงานตำรวจต่างๆ ได้แล้ว เพราะไม่มีพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์ ส่วนพนักงานสืบสวนไม่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ และปัญหาเรื่องการกำหนดชั้นยศตำแหน่ง ยศของข้าราชการตำรวจ เป็นต้น โดยต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหตุควรเร่งพิจารณาดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปงานสอบสวนตำรวจมีประสิทธิภาพ พื้นฟูความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศได้

โดยไม่ต้องแยกงานสอบสวนไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยให้งานสอบสวนยังคงอยู่กับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) เพียงแต่ ปรับปรุงการบริหารงานให้ดีขึ้นคือการออก นโยบายแก้ไขหรือเพิ่มกฎระเบียบข้อบังคับภายใน สตช. เพื่อแก้ไขปัญหางานสอบสวนตำรวจโดยหลักการและเหตุผลสำคัญคืองานแต่ละส่วนในโครงสร้างสตช.มีหน้าที่ของตนเองและจำเป็นต้องทำงานร่วมกันจึงจะมีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อภารกิจ หลักคือ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความยุติธรรม แก่ประชาชนยิ่งกว่านั้นปัญหางานสอบสวนตำรวจ เป็นปัญหาเชิงเทคนิคไม่ใช่ปัญหาเชิงโครงสร้าง จึงอาจแก้ไขได้โดยเพิ่มศักยภาพการทำงานให้กับพนักงานสอบสวนบูรณาการการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน โดยเฉพาะระดับสถานีตำรวจทั้งงาน สืบสวนป้องกันและปราบปรามเพื่อสนับสนุนงานสอบสวนไม่ให้อำนาจการปฏิบัติหน้าที่หนักเกินควรและ ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ โดยในการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ 1 ให้มีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ที่รับรอง ความเป็นอิสระของพนักงานสอบสวน

งานป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมอันเป็นงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนงานสอบสวนซึ่งเป็นงานในกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งเน้นการพิสูจน์ความจริง และให้ความยุติธรรม งานสอบสวนจึงไม่ควรผูกติด กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีวัฒนธรรมองค์กรเป็นระบบอุปถัมภ์และบังคับบัญชาด้วยชั้นยศต้องเชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับ บัญชาอย่างเคร่งครัดทำให้เกิดการแทรกแซงจาก ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอิทธิพลได้ง่าย ข้อเสนอในส่วนนี้ คือ ผู้เขียนในฐานะข้าราชการตำรวจ ต้องการให้มีกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ที่รับรองความเป็นอิสระของพนักงานสอบสวน เพื่อให้อำนาจการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนและการรับผิดชอบคดีให้แก่พนักงานสอบสวนผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวนและเข้าใจกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างแท้จริงเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวของงานสอบสวน คือ ไม่ให้มีการถูกแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาหรืออิทธิพลทางการเมือง อันทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อกระบวนการยุติธรรม และความมั่นคงของชาติทั้งระบบ เพื่อให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจได้

อย่างเป็น อิสระเพิ่มความเข้มแข็งในการตรวจสอบถ่วงดุลงานสอบสวน เพื่อป้องกันการทุจริตละเมิดสิทธิประชาชนหรือ บิดเบือนทำลายหลักฐานเพื่อช่วยผู้กระทำผิดและยกระดับให้พนักงานสอบสวนมีเกียรติและศักดิ์ศรี เทียบเท่ากับบุคลากรอื่นในกระบวนการยุติธรรมอื่นๆ โดยแก้ไขระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้อิสระแก่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้

และให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประจำ สถานีตำรวจมีอำนาจบริหารคดีร่วมกับผู้กำกับสถานี โดยให้ผู้กำกับสถานีมีอำนาจตรวจสอบความ สมบูรณ์ในการรวบรวมพยานหลักฐานและให้ หัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีความเห็นในการสั่งคดีส่งเสริม

ข้อ 2 กระจายอำนาจการสอบสวนไปให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ข้อเสนอในข้อนี้ที่เสนอให้มีการกระจายอำนาจการสอบสวนไปให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะก็เพื่อช่วยลดปริมาณงานของพนักงานสอบสวนทำให้การสอบสวนคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากปริมาณคดีอาญาของประเทศไทยมีปริมาณมาก แต่จำนวนพนักงานสอบสวนมีจำนวนน้อยไม่สามารถดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานได้ทันต่ออายุความดำเนินคดีอาญา ส่งผลให้คดีอาญาขาดอายุความได้ โดยออกกฎหมายระเบียบคำสั่งให้มีทางเลือก ในการลดภารกิจของพนักงานสอบสวนเช่น กระบวนการยุติธรรมทางเลือก โอนงานสอบสวนที่ มิใช่ภารกิจหลักคืนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมี ศักยภาพในการปฏิบัติงานสอบสวนโดยเฉพาะหน่วย งานระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

ข้อ 3 ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการ ระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอในข้อนี้ที่เสนอให้มีการ ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการ ระหว่างพนักงานสอบสวนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการปฏิบัติงานสอบสวนต้องอาศัยผู้มีความ รู้ความชำนาญหลายสาขาวิชาชีพไม่ควรปล่อยให้ หน้าที่การสอบสวนเป็นความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนตำรวจเท่านั้น เช่น หน่วยงานด้านวิชะกรรม ด้านการแพทย์ หรือด้านนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ข้อ 4 ให้พนักงานอัยการมีบทบาทในกระบวนการสอบสวนคดีอาญาร่วมกับ พนักงานสอบสวน

ข้อเสนอในข้อนี้ที่เสนอให้มีการออกแบบการทำงานให้พนักงานอัยการ มีบทบาทในกระบวนการสอบสวนคดีอาญาร่วมกับ พนักงานสอบสวนนั้น เห็นว่าควรจะให้พนักงานอัยการมีบทบาทในกระบวนการสอบสวนคดีอาญาร่วมกับ พนักงานสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อถ่วง ดุลอำนาจและประสิทธิภาพในการสั่งและฟ้องคดีและการอุทกแทรกแซงการสอบสวนจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนและจากผู้มีอิทธิพลด้วย เพราะหากมีอัยการเข้าร่วมในการสอบสวนในการให้ความเห็นในสำนวนการสอบสวนแล้ว ผู้เขียนเชื่อว่าผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนหรือนักการเมืองจะไม่สามารถชักนำหรือบังคับหรือแทรกแซงให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปในทางที่ผู้บังคับบัญชาหรือนักการเมืองต้องการได้เพราะมีพนักงานอัยการมีอำนาจทำสำนวนการสอบสวนร่วมอยู่

ข้อ 5 จัดอัตรากำลังพลด้านบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอและความก้าวหน้า

ข้อเสนอในข้อนี้ที่เสนอให้มีการจัดอัตรากำลังพลด้านบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอเนื่องจากต้องการให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเนื่องจากบางสถานีตำรวจยังใช้เครื่องพิมพ์โดยไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ทำให้การพิมพ์งานช้าไม่ทันต่อการทำสำนวนหรือพนักงานสอบสวนบางรายต้องใช้เงินส่วนตัวในการจัดซื้อกระดาษเพื่อพิมพ์สำนวนการสอบสวนเองเพราะไม่มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดซื้อ เป็นต้น ควรจัดให้มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการบริหารจัดการองค์กรและงานสอบสวนโดยครอบคลุมทั้งเงินเดือนเงินประจำตำแหน่ง เงินสำหรับลงพื้นที่ ปฏิบัติงานเงินสำหรับค่าเครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ที่ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานมีค่าตอบแทนแก่พยานและผู้สนับสนุน งานสอบสวน (เช่นค่ารถ) อย่างเหมาะสม และเงินค่าทำการ สอบสวนคดี (ค่าทำสำนวน) คดีค่ายานพาหนะและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการออกปฏิบัติงานนอกสถานีตำรวจ เป็นต้น โดยฝ่ายงานสอบสวนสามารถบริหารจัดการ งบประมาณภายในฝ่ายโดยไม่ต้องขออนุญาตเบิกจ่ายจากหัวหน้าสถานีตำรวจและต้องจัดให้มีงบประมาณและหลักเกณฑ์ การเบิกจ่ายเงินที่ชัดเจนสำหรับทีมสหวิชาชีพที่ร่วมปฏิบัติงานสอบสวนขณะเดียวกันก็ต้องมีระบบการบริหารบุคลากร และงบประมาณที่ทำให้มั่นใจว่าจะสนับสนุนความ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ด้วย นอกจากนั้น ตำแหน่งพนักงานสอบสวนมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับปริมาณคดีอาญา โดยพนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับผิดชอบคดีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทันกรอบระยะเวลาที่กฎหมายได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องคดีอาญาเอาไว้ หรือทำสอบสวนทันแต่ไม่มีประสิทธิภาพเพราะความรีบเร่งในการดำเนินการสอบสวน เมื่อการสอบสวนล่าช้า ย่อมกระทบต่อประชาชนที่ต้องการความยุติธรรมที่รวดเร็ว พนักงานสอบสวนถูกประชาชนร้องเรียนว่าคดีไม่คืบหน้า ทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความกดดันและเสียสุขภาพจิต บ่อยครั้งจะเห็นข่าวพนักงานสอบสวนหรือข้าราชการตำรวจฆ่าตัวตายปรากฏเป็นข่าวอยู่เรื่อยๆ ดังนั้น ควรจะมีการจัดสรรตำแหน่งพนักงานสอบสวนเพิ่มมากขึ้นให้สอดคล้องกับปริมาณคดีอาญาที่พนักงานสอบสวนจะได้รับด้วยเพื่อประสิทธิภาพในการสอบสวนและทันต่อกรอบระยะเวลาที่กฎหมายได้บัญญัติอายุความฟ้องร้องคดีเอาไว้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากร ใหม่เข้าปฏิบัติงานให้เป็นบุคคลที่มีความรู้จากหลากหลายสาขา เช่น นิติศาสตร์รัฐศาสตร์ อาชญวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น และให้มีอัตรากำลังผู้ช่วยพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ช่วยงานสืบสวนหลังเกิดเหตุที่เพียงพอโดยการปรับปรุงระเบียบคำสั่งของสตช.เพื่อลด ภาระงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลักและที่ต้องการความ เชี่ยวชาญเฉพาะของพนักงานสอบสวนและจัดให้มี กำลังพลตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนตามอัตรา กำลังที่มีอยู่จนแล้วเพื่อแก้ไขปัญหาปริมาณงาน สอบสวนล้นมือ แก้ไขปรับปรุงระเบียบคำสั่งของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติโดยเฉพาะคำสั่งสตช.419/2556 ซึ่ง ควบคุมการทำงานของพนักงานสอบสวนโดยไม่ สอดคล้องกับเงื่อนไขพื้นที่หรือลักษณะงานที่ต้อง ปฏิบัติอย่างแท้จริงอันมีผลต่อการบั่นทอนขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

และควรผลักดันให้มีกฎหมายโอนงานสอบสวนที่ มิใช่ภารกิจหลักคืนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะส่วนด้านความก้าวหน้านั้น ควรใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาคำตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งเช่นเดียวกับอัยการหรือผู้พิพากษาการเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้ายไว้ในระเบียบของหน่วยงานอย่างชัดเจนโดยให้พนักงานสอบสวน สามารถขึ้นเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของแต่ละระดับ ขึ้นได้เท่าเทียมกับฝ่ายงานอื่นๆในสศช.เพื่อสร้าง หลักประกันเรื่องความเป็นธรรมและป้องกันการซื้อขายตำแหน่งหรือกลั่นแกล้งของผู้บังคับบัญชา จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่งานสอบสวนให้เท่าทันสถานการณ์และความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาพนักงานสอบสวนให้มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะทางสำหรับคดีสำคัญหรือคดีพิเศษ เช่นคดียาเสพติดคดีทางเพศ คดีอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น นอกจากนี้จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่งานสอบสวนและบุคลากรในองค์กรให้เท่าทันสถานการณ์และความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอและเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมใน วิชาชีพและจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมให้ความรู้การสอบสวนเฉพาะทางเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่พนักงานสอบสวน

ข้อ 6 จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานสอบสวนระดับชาติและระดับภูมิภาคระบบการตรวจสอบและสร้างความ เชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

ข้อเสนอในข้อนี้ที่เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงาน สอบสวนระดับชาติและระดับภูมิภาค นั้น เนื่องจาก ผู้เขียนต้องการให้กาสอบสวนมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อความโปร่งใส เพื่อส่งเสริมหลักความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ของงานสอบสวนป้องกันการถูกร้องเรียนจากประชาชนว่ามี การบิดเบือนคดี เป็นต้น โดยคณะกรรมการดังกล่าว เห็นว่า ควรให้มีการคัดเลือกตัวแทนจากภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน ในสัดส่วนที่เหมาะสมเข้า มาเป็นคณะกรรมการทั้งสองระดับคือระดับชาติและระดับภูมิภาค ส่วนคุณสมบัติของกรรมการในแต่ละสาขานั้น ให้พิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละคดี ส่วนระบบการตรวจสอบและสร้างความ เชื่อมั่นให้แก่ประชาชน นั้น เห็นควร เพิ่มช่องทางการร้องเรียนที่ประชาชน สามารถเข้าถึงได้ง่ายเช่น Call center ออกแบบระบบการจัดเก็บคดีที่ถูกต้อง ตามความเป็นจริงเพื่อการควบคุมตรวจสอบที่มี ประสิทธิภาพ ใช้ผลสัมฤทธิ์ของคดีและความพึงพอใจ ของประชาชนเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน ของพนักงานสอบสวนและสนับสนุนให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับตำรวจเช่น การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เอกสารอ้างอิง

เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ . คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: จีรรัชการ พิมพ์, 2549.

คณิต ฒ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน 2549.

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. ความรู้เบื้องต้นการสืบสวนอาชญา. กรมกรุงเทพฯสำนักพิมพ์วันใหม่, 2537.

พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2553.

เวทย์ เพชรบรม. การบริหารงานสืบสวน. กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท., 2528.

สง่า ดวงอัมพรและคณะ. การสืบสวนและสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2521.

สุวรรณชัย ใจหาญ. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์, 2530.

แสวง วีระสวัสดิ์. หลักการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2530.